

BOTTYÁN JUDIT

VERSEK

BOTTYÁN JUDIT

VERSEK

Második kiadás

Kiadó: Mészáros Gyözőné, 2017

ISBN 978 963 12 7577 3

Könyvterv: Ott Zsuzsanna

OKT 23

Még mielőtt az iskolai ünnepség
frázisos, kopott szintjére süllyedne,
hol ácsingó gyerekek
már alig várják a végét,
mert születésük előtti
minden oly rég,
oly érthetetlen, –
villantsuk fel a feledhetlent.

Mi is volt a forradalom?
Hit a világ igazságában,
hit az isteni gondviselésben,
hit a győzelemben,
hit az akarásban,
hit az összefogásban.

Testvérnek érezted a társakat,
és sugárzott szét a szeretet.
Félted-e a halált?
Mindenki a halál képébe nevetett.
Hol a halál, ki győzhet felettünk?
Hiszen mi győztünk, győztünk.

1956

Már csak néha állok meg hirtelen,
mikor ostorként rám sújt az emlék;
már csak ritkán szökik könny a szemembe,
ha sokadszorra megyek a Széna téren át,
a SZÉNA-TÉREN, ami nekem mindig AZT je-
lenti,
az eufóriát és a véres halált.
Már csak olykor sírok a szoba csendjében
a titkolt évfordulón.
Már nem mindig érzem becstelennek,
hogy élek,
– hisz a becsületesek ott haltak
az utca kövén.
Már néha csitul az érzés,
hogy bitorlom az életet,
hogy ott kellett volna velük halni,
vérbe verten börtönben rohadni,
bitófán lógni, jeltelen sírba feküdni,
mert az volt a becsület,
egy élet értelme.
Mert megalkuvás volt élni.
Meg nem tagadni – de nem kiállni érte.
Nem helyeselni – de nem is tiltakozni.
Nem bólogatni – de nem is ellene szólni.
Nem tapsolni – de nem is üvöltöni miatta.
Csak élni, hangtalan, befelé fordulva,
titkon gyászolva, titkon megsíratva,
mi mélyen a gondolatok s érzelmek
tudatos szintje alatt ég,

lebbenő fényű őrlángként,
gyötrődve és vezekelve.
Mert életben maradni mégis csak
megalkuvás volt.

AZON A HAJNALON ...

(November 4.)

Azon a hajnalon
szeretteid mind meghaltak,
a semmibe hullott az igazság,
az isteni gondviselés
behunyta szemét,
s a lét üressé, semmivé vált.

Azon a hajnalon –
hitedtől fosztottan
vártad a halált,
ám szörnyűség várt rád:
az élet,
ami tovább megy,
s póre lelked
céltalan lebeg
a mindennapok dolga felett.

„Az nem lehet” – csak költő szól ilyet –,
de lehet – mondja az Isten,
kihez imádkoztál
oly kétségbeesetten.

Azon a hajnalon
eltorzult a világ,
alapvető elvek foszlottak semmivé,
az élet értelmét vesztette.

Ami maradt:
„Csapataink harcban állnak.”

AZ ESTÉLY

Az estély lassan véget ér.
Már oltják a szolgák
a tükörterem ezer fényét,
hogy ne lásd:
gyűrött már báli selymed,
s táncos topánkad helyett
puha papucs fájó lábadon.

Az estély lassan véget ér.
Már halkul a zene.
Nem játszanak viharos polkát,
sem érzelmes tangót.
Valami mást.
Talán egy noktürn sejlik át
a fakuló brokát függönyön.

Az estély lassan véget ér.
Ahogy koppannak sorban a gyertyák,
úgy sűrűbb a homály.
Már egy tükör sem csillan,
az utolsó G hang még kicsit rezeg,
aztán csönd és sötét.

Az estély véget ért.

HÁROM FÉNYKÉP

A FALON

Első fénykép

Még alig öleltem testét enmagamba,
vitték, máris vitték
messze, ki a frontra.
Csak hangját idéztem,
többé sose láttam,
picinyke lányommal
mindig csak őt vártam.
Vártam dérbe fagyott, kopogós hajnalon,
mikor Szibéria néz be az ablakon.
Vártam tűző délben, kapunyikorgásra,
Vártam sűrű éjben, kutyaugatásra.
Vártam az éveket,
nyarakat, teleket,
magamba fonnyadva,
remélve hiteket.

Második fénykép

Apám sose láttam
De anyámmal együtt,
mindig visszavártam.
Ezen a képen az uram somolyog
Katona sapkáján szép rózsza mosolyog.
Ott kapta a párom,
ott, azon a nyáron,
mikor bevonultak Kassára lóháton.
Hová lett a mosoly?
Hová lett a rózsza?

Csak a kép maradt meg
énnékem órála.
Ahogy anyám várta,
vártam én is mindig,
kora alkonyattól virradó hajnalig,
pirkadó reggeltől a sötét éjfélig,
virrasztva, siratva életét, s enyémet.

Harmadik kép

Pelyhedző arca még alig sötétlett,
Kacagó két szeme mindig csak becézett,
Gyermekecske testét, még alig legényke,
Gyötörték, szétzúzták, vérbe, feketébe.
Arccal belenyomták izamos agyagba,
Két lábát kötözték dróttal talpig vasba.

Többé már nem látom!
Többé már nem látom!

Övé az életem,
Övé a halálom.
Gyászolom életre,
Gyászolom halálra,
Magamat temetem bele a nagy gyászba.

Megverte az Isten az egész világot,
nem teremtett mást, csak nyomorúságot.
Sátán teremtette, Isten megnevelte.
Az emberek könnyét
Halál letörölte.

PRIVACY

Oh, boldog békeidők!
Mikor szépreményű lányok
a lakatos naplóba írták
piruló lelkük hamvas titkait.
Most blogokba öntik
az álószinte vallomást,
hogy százak vagy ezrek nyammogják
vélt vagy valós titkát,
vájválva és túrva,
– mint a tyúk,
csippentve a csábos gilisztát,
kárálva körbehordják,
úgy csípték ki egymás öntetéből
a pikáns szavakat.

Magán-e még esetleg az élet?
Avagy a nagy kitárulkozásban,
az össznépi menza-csámcsogásban
kihalt a szó s az életforma:
Privacy.

CINKE

Már csak egy picike szál tart,
mint a cinkét a cérna,
hogyan el ne röppenjen
a lágy, kék messzeségbe.
Mert az üde, kék messzeség,
– hol tejszínhab felhőn ülve
Isten-apó rád vár,
hol Vénusz a Marshoz vizitbe jár,
hol friss tejet cseppent
száraz szádba a Tejút –
az nincs sehol.
Csak a fagyott úr,
hol az ősmúlt a jelen,
hol a messzeség oly végtelen,
s felfoghatatlan a világ.

Cinke, kicsi cinke,
ne röppenj el!
Ott nincs fa,
min dermedt testeddel
megpihenhetel.

A NEMZET KENYERE

(augusztus 20.)

Két kiló liszt a nemzet kenyéréhez,
lopva, pironkodva, postán érkezett,
de a papíron átfénylett a szeretet.

Más is volt benne:
sompolygó félelem,
a megaláztatástól,
a szétszóratástól,
a szembeszállástól,
s a belesimulástól.

Benne voltak az utcán elharapott
magyar szavak,
a szlovák misén elmotyogott
magyar ima,
benne a dac, hogy „csak azért se!”
Benne a félsz, hogy hátha mégis...
Benne a vágy, hogy ide tartozom!
Benne a vágy: „fogd a kezem, rokon!”
Benne a vágy, hogy ő is a nemzet.
A pakkban mindez valahogy eggyé lett.

ALZHEIMER

Ha a gonosz idő
Alzheimer formában
agyam minden rejtett zugába
behatol;
Ha viszolyogva, s döbbenten nézed,
hogyan az anyag-halom
lényemre nem is emlékeztet;
Ha riadtan kutatod halvány jelét annak,
mit egykor szeretted bennem;
Ha engem keresel, de nem találsz ebben a testben;
Ha dermedten kérdezed magadtól,
hogyan most vagyok-e;
Ha azt észleled, hogy eszerint
csak agyi vegyi funkció voltam;
töröld le a könnyed,
kívánj kegyes halált,
és vigyél virágot Algernonnak.

BÖRTÖNBE!

Börtönbe azt,
kinek kutyája
nem lihegő boldogsággal,
sáros tappanccsal ugrálva
üdvözli a gazdát,
hanem szűkölve,
kúszva a hasán,
remegve és félve
a felemelt kéztől,
meglázottan a porban hever.

Börtönbe!
Mert ez önfelfújta nagyság
mások megalázó
gyötréseiből építi magát
nagyra.
Ő a hivatali packázás,
az aljas húzások sora,
szava rejtett fenyegetés,
mit méregként cseppent
bókoló, kiszolgáltatott lényekbe.

Ne alázkodj meg!
Ez csak rúgásra készíteti
az aljast!
Állj ellen küzdő haraggal!
Ember vagy?
Van méltóságod?
Küzdj, és őrizd!

AZ IDŐ

Az idő fogalom, mivel méred az időt.
A számok fogalom, mivel meghatározod az időt.
Hogy határozod meg a kezdetet,
ha van, s ha nincs –
hogy méricskéled az örökkét,
s hol van a lét, ha van öröklét?
Te meg hol kóborolsz ebben a cifraságban?

Hogy határozod meg magad a mában?

FOGOM A KEZED

Fogom a kezed.
Mintha egy vérkörön áramlana
bennünk az élet.
Veled vagyok.
Veled nevetek kisfiad mosolyán
és együtt sírunk
az elárvult templom
roggyant ajtaján, ha kattán a lakat.
Veled vagyok.
Mintha mézelő virágok
édes ízét szívnam.
Hallom szavad s a táncod ritmusát.
Egyek vagyunk.

Fognám a kezed.
Ám szinte észrevétlen,
a semmit kapdosom.
Már furcsa történelmet tanulsz az iskolában
s idegen nyelven szól hozzád a pap.
Már nem ugrasz neki a gyalázó szónak
hogy dacból véresre veresd magad.
Már csak elosonsz, mint ki mit sem hallott
és sunyin mosolyogsz bántó élceken.
Már idegen szóval kéred a sört
és csak öreganyád kedvéért szólalsz magyarul.
Már a köz nyelvét használod házastársaddal
s már alig sajdít, ha fiad nem mondja „apa”.
Már értetlen, fejrázogatva bámulsz,
ha nevedre nézve magyarnak neveznek.

Már nem szökik könny a szemedbe
ha a Szózat szól hozzád.
Már csak egy kelme lebben,
ha szél fújja egykori lobogód.

És mégis...mégis...
Fognám a kezed, szorítva, hívó akarással,
hogy ne menj e! Maradj!
Szorítanám, hogy ne feledd, egyek vagyunk!

Fogjuk egymás kezét.

GYÁSZ

(G. Marinak István emlékére)

A gyász terhét magad viseled.
Át nem adhatod, magad viszed
a köznapok monoton jajában.

Nem enyhít szelíd szó,
részvevő kézfogás,
együtt sírás,
veled virrasztás.
A gyász egyedül tiéd.

A lopkodó napok
pókhálónyit csennek,
s ahogy a hetek tovamennek,
már azt hiszed, könnyül.
Ám hirtelen, mint gyilkos kést, ha döfnek,
belédhatol a fájdalom.
Mert elég egy régi buszjegy,
elég egy illat a volt ruhán,
elég egy sor az együtt olvasott könyvben,
elég egy fényképen felvillanó mosoly,
s a gyász nem múlik soha.

Mert hiányzik,
Épp a napok mindennapjában,
a szokások rutinjában,
az árva teáscsésze szívenütő egy-jében.

A gyászban magad vagy.
Magad.

BESZÉLGETÉS

(G. Marinak István emlékére)

Én: Sokat gondolok rád.
Te: –
Én: Nem tudom, örülsz-e ennek.
Nem tudom, tudsz-e örülni.
Nem tudom, válaszolsz-e nekem.
Vagy csak magamnak válaszolgotok,
emlékeinken átszűrve,
hívón híve: Te beszélgetsz velem.
Te: –
Én: Aggódva firtatom nézeted:
Egyetértesz?
Vagy kifogásolod?
Hogy mégse így? Másképp?
Hogy akarod?
Te: –
Én: Hallom a hangod dallamát,
de a szöveg ... valahogy nem jön át.
S a mosolyod ... ahogy mondom,
kicsit homályba vész.
Óh, annyit mondanék még
a néma esteken.
Egyre csak várom:
jöttöd ... lépteid ... egyre közelebb
hangodat.
Szólj hozzám! Kérlek!
Válaszolj!

Halott virágok halott sírodon.
A válasz sehol.

ERŐ

Ha van hited,
hát állj ki keményen!
Ne rettegj, ha gyalázkodó szó ér,
ha rád hömpölyög
a mocskos áradat.
Rázd le!
S ne feledd:
szavaik kiürült frázisok,
csak a gyűlölet fújja nagyra őket,
mint óriás lufit,
mi szétpattan,
ha beleszúr az értelem.

Hát tarts ki hitedben!
Ne inogj! Ne félj!
Hitedben az erő.
Te vagy az erő.

HA JÖNNÉL ...

Ha jönnél hideg éjben,
ezer gondolat-manót
küldenék elédbe.
Sok piciny emlék-lámpácska
égne az úton,
hogya ne félj, s ideérj.
Mert jeges fehérén
vakít a fagyott táj,
mert minden halott,
minden megáll,
mert a hold
nem nyájas sajt
a kerek égen,
hanem szörnyű hidegét
döfi beléd az úrból,
hol minden semmi,
s a semmi a minden.

Ha jönnél ...

HITÜNK MEGVALLÁSA

Szent Mihály templom* tövében
arcul vágnak,
ha magyar szóra mered
kinyitni a szádat.

Szabadkán vasrúddal verik beléd
nyelvük elsöprő erejét.
S a gombamód növo hagymatemplomok
elnyomják azt is, ami még megmaradt.

Ideje jött a megerősítésnek,
keresztelési megvallásnak
hogya újra fogadd:
Ellene mondasz-e az ördögnek
és minden kísértésének?
-Ellene.
Vallod-e apáid hitét rendületlen?
-Vallom.
Megőrzöd-e édes anyanyelvünket?
-Megőrzöm.
Magyarul beszél-e majd fiad, s unokád?
-Magyarul.
Állhatatosan őrizd magad a hitben!
-Úgy legyen!

*pozsonyi koronázó templom

A GALL

Mint ki szállodát vált
a több csillagért,
hol nagyobb a pucc
s a glancos csillogás,
a dagadt gall is
államot váltott,
s felfújta testét
népi hímzésekbe göngyölé.

Nincs hazád, csak vagyonod.
Dől a lé, s azt sem tudod,
hogyan szerezz egyre többet.

Érdeklődve nézem majd
kiterített tested,
– tiéd lesz az egész Vörös tér –,
ám te meg a vagyonod
egy pofa bagót sem ér.

KEZDET BEN...

Mindegy, hogy az anyag
önmagában volt, vagy lett,
mert megteremtetett.
A gondolat már ott megáll:
„Kezdetben...”
Az idő-tér függvényében
felfoghatatlan.
Mi van a kezdet előtt?
Éppúgy, mint a vég, a semmi,
amit nem tudsz meghatározni.
Saját magad is: mi volt
embrió-léted előtt?
S mi lesz veled, ha jön a semmi
és nincs tovább?
Nem vagy más, mit agyad végterméke?

Vallások egy mentsvárat ígérnek,
mert semmivé válni elég kínosnak tűnik.

Így hát ami van (se kezdet, se vég)
csak egy pohár bor,
a csülök rezgő zsírja,
némi szex.
Ez érthető, felfogható,
s igazán megnyugtató, nemde?

KISFIÚ

(B. emlékére)

Kicsiny fiúcska testét
40 késszúrással ölik,
még pihegő testét
élve eltemetik.

E gyilkosokat TE teremtetted, Isten?!
A saját képedre?
Hasonmásaid?
E gyilkosoknak kell megbocsájtanom?
E gyilkosokat kell testvérnek vallanom?
Szeretni, mint önmagam?

Jézus! Ha most a földön járnál,
vajon mit hirdetnél?
Kinek prédikálnál?
S magadhoz ölelnéd-e a gyilkost?

Mondják: Istennél a bocsánat.
De ez mégis ocsmány gyalázat.

KICSINYKE ÖZGIDA BALLADÁJA

Éppen arra járt,
hát lelőtte az anyját.
Picinyke gidáját meglelték a kutyák.

S mert kegyes vadász volt,
főleg gyermekpárti,
elvitte a gidát
cumiból táplálni.

Simogatta gyerek,
simogatta nej is,
finom falatokkal
néki kedveskedik.

Pántlikát kötött rá a szerető lányka,
a gida a kapuban
a fővadászt várja.
Művelt népek voltak,
Bambinak becézték,
No nem Salten után,
csak a filmet nézték.
Egy üde hajnalon
-volt tán már egy éves-
a kés, mi olyan éles
BIZALOMMAL tartott
nyakába behatolt.
A gida már csak volt.
U.i. „Apa, engem is levágtok, ha felnövök?”

MEMENTO

(K.Zs. 11. születésnapja emlékére)

Pincében lapultunk éhezve és fázva,
Félve a bombák rettentő zajától,
sok idegen ember millió bajától.
Üvöltözve jöttek a ruszlik a pincébe.
Anyámat elvitték, élve már nem láttam,
holtan találták meg később a határban.
Kirángattak vadul, s a földre lecsaptak,
ruháim letépték, s testemre tapadtak.
Szétfeszített lábbal sikoltva futottam
míg egy fekete nagy semmibe zuhantam.

Emlékművet emeltek, s hogy el ne felejtsem,
Aranyló betűkkel vésték bele mélyen:
„Örök hála és dicsőség felszabadító szovjet
hősöknek.”

HA LENNÉK...

Ha lennék,
jönnek hozzád.
Ha hiányoznék,
ha sóvárognál utánam,
ha rám gondolnál vágyva...
De te nem vársz engem.

Ha lennék,
pici öklömmel
simogatnám melled
az élet tejéért
De te nem akarsz engem.

Ha lennék,
melletted szuszognék az éji csöndben.
Én, aki te vagy
s még valami más.
Része lehetnél a teremtés titkának.
De én nem kellek neked.

HA MAJD HÍVSZ

Ha majd hívsz, hát megyek.
De van-e ott fa?
Vannak-e hegyek?
Küld-e illatot
ezer virág?
Zümmög-e méh a nyári verőn?
Látsz-e madarat röppenni délidőn?
Várnak-e kutyáim, hűen, mint mindig?
S lesz-e majd simogatni kezem?
Vagy mindez csak képzelet?
Te nem hívsz, mert nem vagy,
és én meg nem leszek.

Minden, ami van – csak volt
– egy villanás –
és por és hamu.
És por és hamu.

LÁBJEGYZET

Talán száz tűnő év,
de lehet, hogy csak ötven,
s lábjegyzet vagy tudós körökben.
Ki okosokkal paroláztál,
hitványakkal cimboráltál,
a lap alján lettél „petit”,
sajnállak mon petit.

INTERJÚ

Tisztelettel kérdem aggságodat,
hogyan tölti a múltó napokat?
S főleg arra lennék kíváncsi,
mit kíván a jövőben csinálni?

„Terveim a jövőre remekek,
alig várom, hogy sírba tegyenek.
Aztán a kísértet-képzőt kijárom,
s kísértetként már alig várom,
hogyan fejem hónom alá csapva,
huhogva járjak új kis világomban.”

IMA EGY MOSOLYÉRT

Ha menni kell – hát menni kell.
Sem kivétel, sem kifogás.
A hogyan a vitás:
hirtelen, gyorsan röppenni tova,
vagy vergődve, kínban fetrengve,
soha véget nem érő fájdalomban?
Nem választhatsz.

Amiért az ima szól:
Isten, ha teheted,
az utolsó mosolyt, ha megengeded,
hogyan ezt hagyhassam örökölni,
mint egy bátorító kézfogást:
egy mosolyt.
Hogy meghalni bátran is lehet.
S egy biztatást: veletek leszek.

HA ELMÉSZ...

Ha elmész,
gondold meg, merre, hova,
hogy van-e visszaút,
van-e, mi visszahúz,
s meddig tart az oda?

Ha megtelepszel,
jön feleség, gyerek,
már nem fordulsz vissza,
már feleded
az itthoni életet.
Aztán a barátok elkopnak,
s a rokonság lassan kihál.

Még kétnyelvű családod,
mert a gyerekekkel magyarul beszélsz.
De jön az iskola, barátok é mások,
s a gyerek kelletlen felel.
Kedvedbe járna,
de nem áll rá a szája.
Távolodik tőled, majd végleg elvonul.

Ha találsz
-a környéken, nem messze-
hasonkorúakat,
nekiláttok felidézni a múltat.
Utcák, lányok, slágerek,
új hírek, s a régiék.

Hazalátogatsz, de minden más, minden idegen.
Itthon nem vagy otthon
s az otthon vár hidegen,
ha visszatérsz.

Vergődve ingázol, egyre öregebben.
Még reménykedsz az unokákban,
de mind idegen.
Majd egyedül maradsz
s a magány csöndjében merengsz.

Aztán kialszik a lélek.

A NAGY KAPU

Lassan eltűnnek a régi ismerősök,
Lassan már halott sok barát,
Lassan kevesen szólnak csak hozzád,
Lassan távolodik tőled a világ.

Már sokfelé nem jutsz el,
Már ismeretlenek az ismert nevek,
Már új szavakat ízlelgetsz sután,
Már új fogalmakkal küzdesz szüntelen.

Aztán ha nem is akarod,
Mikorra ott állsz a Nagy Kapu előtt
Egyedül vagy, egyedül.
Mert halálodra magad maradsz.

ZEUSZ ÉS JUPITER

Van sötét anyag
és van subatomi,
s a Higgs-bozon bizonyítást nyert.
De az az Isten,
a kedves ősz apó
ki szerető szívvel
tartotta benned a reményt,
kit éreztél, hogy kezedet fogja,
segít és gyöngéden szeret,
az valahol elveszett.
Kihullt a tudás rostáján.
A hit ködbe veszett és az ember
tétován a semmibe mered.

Vajon így járt-e Zeusz, vagy Jupiter,
mikor megszűnt az imádat,
szobraik műemlékké váltak,
s a bámulat hitetlenül nézte
egykori istenek kiüresült mását.

KÉSŐI GONDOLAT

Nem tudsz aludni?
A semmit bámulod
a hajnali szürkületben?

Ne félj, nem vagy egyedül
a meg nem születettek itt vannak körülötted.
Gondolataidban fogócskázunk,
s pille súlyunkkal szíveden állunk.

Hogy szerettünk volna élni!
Veled sétálni a szikrázó napon,
lábunk lógázni csorgó patakon.
Élni szerettünk volna, élni,
s érezni, hogy szeretsz.

Hogy küzdöttünk remegve,
néma sikollyal a halál ellen.
Nem tudtad, nem érezted,
Hogy velünk halsz egy kicsit te is?
Elvetted az életet...

KÉPMÁS

„Isten az embert a maga képmására teremtette”

Képmásod vagyok-e én, az ember?
Évezredek óta
Az ember az embert üti, veri, vágja
szerelem helyett is inkább meggyalázza.
Micsoda fejlődés! Mily sok igyekezet!
Kerékbe töréstől már árammal veret.
Körömlétpéstől érzékmegvonásig
számtalan változat egész a halálig.
Akad, ki csinálja,
van, ki kéjjel nézi
s vérgőzös mámorát
eszmével tetézi.
Ez vagyok én, az ember.
És akkor milyen lehetsz Te, Istenem?

BE-KI

Bejönni se könnyű,
de kifelé rémes,
fene se gondolta,
hogyan ilyen nehéz lesz.

Nagyon rossz az egyik,
még rosszabb a másik,
a meghalás dologba
fogad belevásik.

Választani ugyan
semmiképp sem lehet,
de reménykedsz abban,
ezt-azt kerülheted.

Esztelen emberként
vinnogyva beszélni,
avagy bénultan
a semmibe nézni.

Akárhogy is vélem,
ez rémségek boltja,
bizton megszenvedünk,
míg változunk holtra.

NE FELEDD!

Hazád csak egy van!
Ne feledd!
Állampolgár persze, másutt is lehetsz,
s ha dől a pénz, akár házat is vehetsz.
Selymes mézként a szó ajkadon,
s a kiejtésedért már nem nevetnek ki - nagyon.
(csak a hátad mögött csöndesen ott röhög,
hogyan mennyire igyekszel megfelelni.)
Ám rajtuk nem fog múlni,
beléphetsz tagnak egyesületükbe,
sőt, megválasztanak elnöknek nevetve.
Azt hiszed, sikerült OLYANNÁ lenned,
de évtized múlva is maradsz idegennek.
Mert hazád csak egy van.

NAGYANYÁD HÁZA

Nagyanyád házát keresed.
Nagyanyádét,
ki sose csucsujgatott az esti csöndben,
ki sose varázsolt néked tündérmeséket,
kit sose hallottál dúdolgatni a kertben,
ki sose kencézte fa-horzsolta sebed.
Nagyanyádét,
ki csak egy képeslap neked,
csak egy recsegő telefon,
bicegő írás vacak papíron
Egy távoli idegen,
kit sohase láttál.
Nagyanyád házát keresed
az idegenben,
hol, mikor döccenve kibuknak
apa-nyelved sánta szavai,
értetlen néznek rád idegen emberek.
Más nép foglalta el a ledózerolt helyet,
őseid nem őrzik az emlékezet.
Idegen lettél apáid földjén,
idegen.
Ha a domboldalra nézel,
hol töppedt sírokon
dőlt kövek és korhadt keresztek tövén
őseid nézik a meg nem született gyerekek táncát
a lengő szálakon,
ott keresd nagyanyád nyomát.

Mivé leszel te,
kinek csak apa-nyelve van,
kinek gyökerei elvástak,
ki idegen ősei földjén,
ki magára maradt a nagyvilágban.

ÖNMEGVALÓSÍTÁS

Az emberek dolgoznak és tesznek,
teremtnek könyvet, gépet,
búzát és kenyeret.
Ám a zsák-emberek,
kikbe a marketing
tölti a trendeket,
megvalósítanak. Ön.

Az önmegvalósítás bűvös mákonya
kábultra ihlet.
De nézz szembe,
mi van mögötte?
Pénz és hatalom.
Ezt valósítgatod a hajszolós úton,
s aprócska sikereid villannak fel
az önimádat mámoros ködében.
Mít valósítottál meg magadból?
Mi vagy?
Egy mohó pénzeszsák,
ki egyre többre vágyik.
Egy titkolt kényúr,
ki a piciny hatalom
morzsáit is falánkan falja.
Ez vagy? Ezt kellett megvalósítanod?

Ha belegondolok,
micsoda szemforgató szöveggel
áltatod magad s másokat,
miközben imádott magad
valósítgatod.

RÁM EMLÉKEZEL ...

Rám emlékezel, ha madárfütyty szól
a reggeli kávé idején.
Rám emlékezel, ha a fenyő suhog
a szelek éjjelén.
Rám emlékezel, ha hópihe táncol orrodon,
rám emlékezel, hogy együtt jártunk a havon
egykoron.
Rám emlékezel, ha árva kutyát simogat kezed.
Rám emlékezel, ha nézed a régi képeket.
Rám emlékezel, ha könyvnek peregnék lapjai.
Rám emlékezel, ha felnézel az égre,
hol a Tejúton angyalok szánkáznak,
s csillagokkal fociznak, meteorit-gólt remélve.
Rám emlékezel, ha minden üres, minden reggelen,
S még nesztelen léptem sem hallod sosem.

Ugye nem gondoltad,
milyen könnyű lesz
emlékezni rám.

A HALOTT KEDVESHEZ

Ha valahol vagy, mi vagy?
Mit őriz lényed
az evilági létből?
Felidézed-e simuló testem,
a vágyat, a szenvedélyt,
érezed-e még a csókot, az ölelést?
Érzed-e azt, amitől minden több volt,
valami más?

Félek, nem örök a szerelem,
s halandó testünkkel
szétoszló köddé válik.

CSAK ÚGY ...

Sem mindenek fölött,
sem mindhalálig,
sem mindenkinél jobban,
sem magunknál is jobban,

hát csak úgy szeretgetünk.

MENNYEK ORSZÁGA

Nézd az égbeszökő katedrálisokat!
Ha hegyes csúcsáról szökken
hívó lelked az ürbe,
hol valahol ott a mennyország.
Mondják:
a szférák zenéje mellett
Isten örökös látása gyönyörködtet.

Halld a müezzin hívó szavát!
Ha a minaretről veted
férfilelkedet semmibe,
csábos hurik lejtének
titkos sejtelmeket neked.
A női lelkek -, már ha van ilyen -
fekete leplük börtönéből szabadulva
ködszemük meresztik valami újra
formás fenekű Chippendale fiúkra.

Más lelkek talán egy nagy tálban
készülnek immár az új karmára
bűneik lemosva, megtisztulva szépen,
mennek megmártózni a világ szennyében.

S te mégis milyen
mennyországot gondolsz,
míg merengve nézel
a fénytelen égbe,
hessentve, ám bizton tudva, hogy vége.

MINDIG

Mindig újraépítünk.
Mert évszázadok során
ölt tatár és dúlt török,
égett a ház és lángolt a falu,
de a felperzselt földön
mégis és újra,
mindig újraépítünk.

Mindig újraépítünk.
Mert dermedt szívvel néztük,
hogyan a széttépett országban
határ ékel testvér s testvér közé;
mert zabráló, rabló
martalóc hadak
meggyaláztak és vérbefojtottak;
mert hitvány senkik
dobravérték értékeinket,
s az alattomosak orvul
hálózzák lelkeinket.

De mégis, megint és újra,
mindig újraépítjük a hazát.
Mert ez a mi hazánk.

„ÉRCNÉL MARADANDÓBB”

Ugyan, ugyan.
Csillag születése és halála,
fényév milliók távoli égen,
millió éves emberi csontok
mértékével mérve
életed nem érc,
s nem maradandóbb,
mint a lepke röpte
a virágról a fénybe,
és ott elégve még egyet lebben a szárnya.
(s örülj, ha találtál virágra.)

REMEMBER ME ...

(mondta Hamlet atyjának szelleme)

Ha állsz a csöndes estben,
hol surranó szellő neszez
a lengő ágakon,
bár nem zörgetem kardom,
s ujjam se dobol a páncélzaton,
mégis megsejtheted,
hogyan ott vagyok veled.

Ha könyvet olvasol,
majd fura bújócskát játszom
a lapok között,
s minden mondat-alagútból
kidugom kaján fejem,
s rádkacsint szemem.

A „vagyok” és a „voltam”
Egy tűnő pillanat.

De ha még leszel,
talán ... és néha ...

Remember me.

TIZENHÁROM PERC

(Mansfeld Péter emlékére)

tizenhárom perc az út
az életből a halálba.
hétvégnyolcvan másodperc
a fuldoklásra,
a vonaglásra,
a vergődésre,
a meddő küzdelemre,
a megtörésre,
a halálra.

Nézted-e a gyermek emberke testét,
nézted-e torzuló arcát,
nézted-e harcát a halálért?

Nézted-e Te,
akinek tudta nélkül
egy madárka tolla sem lebbenhet tova?

Emberek! Biztos, hogy ki
e világot teremtette,
Jóságos, szerető Atyánk?
Lehet, hogy árvák vagyunk

egy örült, gonosz, ijesztő mindenségben...

SKYPOLÁS

Ne skypolj te velem, drága hívem!
Hadd üljek félig pőrén
kényelmes fotelom mélyén,
s legyen elég zengő hangzatom.
Így, míg tirádáidat hallgatom,
arcom ezer ráncát
megfelelő fazonba rakom.

Gondolj csak úgy rám,
mint láttál egykoron,
– hány éve is? – nem is tudom.
Így nem látod kaján vigyorom,
sem szökkenő szemöldököm,
csak helyeslő brummogásom
küldöm neked.

Kapcsolatunk ezért harmonikus.
Sőt, remek.
Csak skypoljanak a gyermekem,
szupertrendi kis emberek.

ÜZENET KOLOZSVÁRRÓL

(Az MSZP látogatása kapcsán)

Csak törleszkedjeteK,
csak móríkáljateK,
csak nyálazva mentséteK magateK,
csak tetszelegjeteK hűneK, hívneK,
senki nem néz már feléteK.

Mert szemetes ocsú vagyteK a búzában,
mert hívatlan vendég a családi bálban,
mert égő stigma rajtateK a „nem”,
nem múlik el az sosem.

Mentség
Lehet, hogy nem testvérideT árulád el?
Lehet, hogy nem testvér vagy, csak fattyú?

Jövő
A búzából kenyér lesz, élet.
Az ocsút kisöprik. – Véged.

A HÍVŐ

Mondod: hívó vagy,
ülöd az ünnepet,
tartod a törvényeket,
vallod a hitedet.

De mondd, hányszor
tiltakoztál, tüntetél, ágáltál,
mikor alázva, meggyalázva
hitedet támadták?
Óh, nem ökölrázós tüntetésen,
csak úgy, békés, baráti körben?
Valaha is?

Mert kitérsz és befogadsz,
mert elfogadsz és megértesz,
mert inaszakadtig akarsz megfelelni,
mert bégető birkaként
önként vonulsz
a multikulti vágóhídra.

Jézus a jó pásztor.
De ilyen birka BIRKÁKAT
csak nem akarhatott.

ÚTON

Vándor! Ha jársz utadon
s az üres házak ablaka rádmered,
ha néma a harangszó délben,
Hisz nincs miért és nincs kinek;
Ha nyári zöldjében is halott a fa
az elhagyott udvaron;
Ha a meg nem született gyerekek sora
játszik csak a szélfúttá utakon;
szólj halottakkal, hisz mással nem lehet.
Mint halálíg hű, vártálló őrszemek,
Néznek rád sírokról az ős nevek.
Szólj a halottakkal!
Ők őrzik múltunkat, ők őrzik múltadat.
Kérdezd magad, s felelj a holtaknak is:
Lesz-e gyerek, ki virágot visz a hantokra?
Tiéd lesz-e vajon a jövő?

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI...

Ha reggelente elégetnéd
a kis kóc golyót, hogy lásd: így múlik semmivé
a világ dicsősége,
hogy léted csak egy múló pillanat;
szebb lenne az életed.
Eldobnál mindent
mi talmi, silány és vacak;
csak az érték marad.

Eltűnik majd életed,
s futó homokként elborít a feledés.
A homokdűnék
nem csillogtatnak érmeket.
Most találj igaz értékeket.

ÁLOM

Azt álmodom, hogy öreg vagyok.
Nézem a kékeres kezét,
Ez az enyém?
A pókháló-ráncos bőrt,
s hogy járás címén
bottal vonszolom
ványadt testemet.

Fel akarok ébredni!
Fesztes testtel futni, repülni,
szembe a széllel,
a kelő nap fénylő fényében.

De nem tudok felébredni!

NE FÉLJ!

Ne félj!

A félelem átítatja tested,
szorong a lelked,
s az álmatlan éjek féltjében
egyre rettegőbbé válsz.

Mert félsz a nagyhangú szomszédtól,
hatalmát fennen hirdető senkitől,
a sok szolgálattelvő goromba szavától,
kik a budai basa utódjának
tartják magukat,
s mákszem hatalmukat
elrettentő szóval
növelni vélik.

Ne félj!

Századokon át,
végvári katonák,
kuruc vitézek,
hős székelyek,
tank ellen lovasrohamot
vezénylő lengyelek
vívtek. Hősök lettek.

Mind féltek.

Hisz élet csak egy van,
s nem pótolható.
De mertek bátrak lenni,
s küzdeni egykoron.

Neked most kell.

Ne félj!

Ha hagyod, hogy a félelem
átvegye az uralmat fölötted,
ha félsz és rettegsz,
majd oda jutsz,
hogy ha csak rád néz a kakas,
máris pityogsz,
s ha görbén néz,

hát jaj neked.

ROZSNYÓI IDILL (1939)

Már szökellt a tűz az ágakon
s mi apró gyerekek,
igézve néztük táltosok táncát
a zsarátnok felett.

Pilledten hallgattuk
a Drázus-csobogást,
ami a kertet szelte át,
s mint óriások
a hamvas fényben,
a nagyok szalonnát sütöttek
a fehér kenyérre.

Bor vére csurrant öblös poharakba,
a duruzslás lassan átcsúszott a dalba.
Lágyan, andalítón, vidáman nevetve
a szürkület lopva átváltozott estre.

Még nem volt háború,
nem láttuk a halált,
ahogy az örömlét
véres búcsúra vált.

Még semmit sem tudtunk.
Hogy bűn lenni magyarnak,
hogy ők itt mind
valahogy meghalnak.
Harctéren csatában,
távoli rabságban,

szétszórva, hontalan,
vérszomjas országban.
Eszetekbe jut-e valaha az este?
Még mind együtt voltunk, egymást úgy szeretve.
Vagy a szörnyű évek nyomorúsága
az emléket mind elmosta már mára?

TÖBBÉ MÁR NEM

Lebegsz-e még hűvös hajnalon
a Balaton selyem vizén,
hol hullámok rajza sejlik a fövényen,
s arany hidat nyújt feléd az ég,
lebegsz-e még?
Többé már nem.

Sétál-e múltbarévuult tekinteted
az Arno partján,
hol hídi boltok piciny fényei
intenek neked:
sétálsz-e még?
Többé már nem.

Hol egykor álltál,
az égígérő csúcson,
hol nagyság és kicsiség
a mindenség játékát játsza,
állasz-e még?
Többé már nem.

Egykor ...
Valaha ...

Többé már sosem.

DOBPERGÉS

Dobpergés, kürtök, népek és papok.
Áldják a zászlókat
ez oldalon s az oldalon.
Segítsen az Isten a véres csatában
győzelemre és győztes halálba.

Majd béke van, végre béke.
Te tudod, hány az Isten,
és melyik nyert,
s melyik a győztes kupac halott?

Nem tudhatod.

FIAMNAK

Ha majd egyszer elalszom végleg
Csitt! Ne közelíts, ne szólíts
a csendben.

Ne nézd elkopott arcomat
melyen már nem villan mosoly látodra,
mert kiürült, rideg, valótlan,
más, mint régen.

Ám jövődő tavasszal
majd szárba szökken
a mérhetetlen gaz,
s a fákon virág ígér almát a nyárra.
Akkor a füledt nyári esteken,
mikor sok piros alma-lampion
hintáz a fákon,
akkor majd lélek-lábam
lóbázom az ágon,
s dühöngök, hogy nem haraphatok bele
egy almába se.

SIRATÓ

Büszkén és dacosan álltál
a fúvó szélben,
de nőttél, nőttél rendre.
Már virágot bontottál hívó tavaszra
s az aranyló nyárban
boldogan hintáztak
első gyümölcseid.
Ám a szennyes hordák
ágastól tépték
piros almáidat
és sudár tested
ádáz kegyetlenséggel
a halálba törték.
Most esőcsepp-könnyek borítják
elhaló leveleid
és szétzúzott törzsed
könnyáztatta mementóként kiált az égre
a vandál barbárság ellen.

RÓMAI VILLA PANNÓNIABAN

Jönnek a hírek:
elveszett sasok, elvérzett légiók.
Ülök a csöndben,
elnézve a tó fölött,
hol a túparti hegyek
már esti homályban ködlenek.
Csönd van és béke,
de jönnek a hírek.

Ülök merengve,
könyvvel a kezemben,
de nem olvasom sem Tacitust,
sem Naso nem vidít szerelemre,
mert elborít a félelem és rettegés,
mert félek, félek.
Meneküljek? Hová?
Róma dőzsöl és véres praktikái
nem védik meg határainkat.

Jönnek a hírek.
Már volt egy betörés
és láttuk mocskos lényüket:
Raboltak és öltek,
könyveinkből tüzet raktak
és részegen lányainkat kergették.

Jönnek a hírek.
Elássam a kincseim?

Minek?
Hisz el nem megyek.
Itt veszek majd el
felgyújtott házam romjai között.
Porrá lesz a villa,
Semmivé Pannónia,
s a római kultúra nincs többé.

Jönnek a hírek.
Jönnek a hordák.

MISERERE NOBIS

Jó pásztor! Tereld át a migránsokat
az irgalmasság kapuján,
hogy irgalmazzanak nekünk.
Kik kábán és bárgyún
ápoljuk PTS-es lelküket,
ami miatt kénytelenek
használni a késeket.
Rabolni és ölni – a trauma miatt,
várni a juttatást,
harsogni jogokat
Hogy irgalmazzanak,
ha majd fejét csapják le
bamba hitetleneknek,
vértanú papoknak.
Irgalmazzanak.
Ha majd sorra robbantják
templomainkat,
egy mérműves ablaknak
Irgalmazzanak.
Ha Rubens parázna nőin
tanulnak lőni az ifjú muszlimok,
Van Gogh napraforgóinak
Irgalmazzanak.
Ha vadul kövezik az asszonyokat,
kiket a saria szerint bűnösnek tartanak,
egy-két csecsemőnek
Irgalmazzanak.
Ha üldöznek mindent,
ami nem Korán,

s elszántan irtják a tudományt,
pár orvosnak talán
Irgalmazzanak.
Jó pásztor! Tárd szélesre
az irgalmasság kapuját,
hogy minden migráns átjusson rajta
s így irgalmas szívvel gyilkoljon halomba
minket, európaiakat,
kik vakok vagyunk és süketek
meg egyszerűen hülyék.

A HATÁR

(A „hazajáró” c. TV műsorhoz)

Vizes, tocsogós tavaszi hóban,
izzó melegben, avaros őszben
járja útját a kis csapat.
Bércre hágva, völgybe kúszva,
szurdokban, sziklákön, gerinceken.

Hátukat görnyeszti a zsák,
kezükben régi katonai térkép
(vajon hol lapult tízéveken át?),
úttalan utakon keresik, kutatják
a HATÁRT.

A felrobbantott határjelek nyomát,
mi erdők mélyében rejtezik,
hol csak medvék látják, s surranó egerek
a halomban a jelet.

Miért? Miért?

Hogy körülállva a robbantott romot,
elmondhassák azt az egy mondatot:
„Az ott Románia, ez itt Magyarország.”

Van,
ami erősebb robbantott romoknál,
ami ellentmond minden racionak,
ami átfonja a lelket ezer szállal,
ami mélyebb értelmét adja a létnek.
Van.

A PÉLDA

84 év az Isten szolgálatában.
Vérrel festett ima az Isten oltárán.
Sírtok? Virággal borítjátok a követ?
Az öreg biztos örül holtában
a színes plüss mackóknak;
De nekem ökölbe szorul a kezem.

Hol van Kapisztrán
ki felemelt kereszttel
vezette harcba a sereget?
És hol van a sereg,
kik „Jézus” kiáltással
harcoltak, s mentek a halálba?
Sehol, sehol.

Igen, Atyám, most te vagy a példa,
ahogy nyakadat tartod
a feszülő késnek,
s talán még imát is suttogsz szegénynek,
kinek meg kell bocsájtani,
mert az irgalmasság éve van,
mert nem tudják, mit cselekszenek.

De nekem nem vagy példa.
Én harcolni fogok.

A BÉKA

Be vagyok zárva
a saját testembe.
Ó, hol az a rusnya béka,
ki megcsókolna
és ifjú, szerelemre éhes
elbűvölő nővé varázsolna?

A béka sehol.
Nem törik meg a varázslat,
mert már a békának sem kellek.

SZENTTÉ AVATÁS

A közeljövőben nem avatnak szentté.

Mert nem irgalmasságot prédikálok
-ha kést vájnak beléd,
-ha kirabolnak,
-ha megaláznak,
-ha megerőszakolnak,
-ha feldúlják otthonod,
-ha halálba törik gyöngé kicsi fátat.
Nem irgalmasságot prédikálok,
hanem harsogva üvöltöm: védj magad!

Így aztán nem leszek szentté avatva.

LASSAN BÚCSÚZNI ...

Lassan búcsúzni kellene.
Kitől? Hogyan?
Ugyan mit is mondanék:
hogy „elmegyek”, „nem leszek”,
„gondolj rám”?

Csak semmi pátosz,
semmi könny!
Csak könnyed mosoly,
hisz aki marad,
véli, ő úgyis örökvaló,
s ne is emlegessük,
hogy talán... esetleg...

Lassan búcsúzni kellene.
Hisz tudod: csak egy utazás.
Ami jön, valami más.
Amiről nem tudod: mi vár,
vagy marad még néhány
mézízű nyár, gyümölcsillatú ősz,
vagy a fagyos tél már lezárja szemed
puha pehellyel,
s szíved elremeg.

Bottyán Judit (Mészáros Judit)
(1933 -)

Budán lakott, angol-magyar-
történelem szakos
tanárként a Toldy Ferenc
Gimnáziumban tanított nyugdí-
jazásáig.
Jelenleg Szarvaskőn él kutyáival
és macskáival.

Nyomtatás és kötészet:
EGER'91 Nonprofit kft.